

**VARBERGS
KOMMUN**

Kommunstyrelsen

2019-03-07

1 (3)
:Click here to enter text.

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende ”Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74). LITE MER LIKA”

Sammanfattning

Varbergs kommun vill påpeka att utjämningsystemen måste ses i sin helhet, där det är viktigt att alla kommuntyper, såväl växande som krympande kommuner får förutsättningar att bedriva välfärd med god kvalitet. Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram en prognos på utjämningsystemens omfördelning till år 2030. Den visar att kommuner och regioner med befolkningstillväxt kommer att få ett avsevärt försämrat utfall framöver och färre kommuner och regioner kommer betala väsentligt mer till betydligt fler.

Kommunerna och regionerna påverkas relativt kraftigt av alla delar: inkomstutjämnningen, kostnadsutjämnningen, strukturbidraget samt regleringsposten, varav inkomstutjämnningen är den största posten i systemet. Utredaren har enbart haft i uppdrag att utreda kostnadsutjämnningen, trots att sambandet med strukturbidraget är betydande, genom att strukturbidraget kompenserar för delar som även kostnadsutjämnning beaktar, exempelvis befolkningsunderlag och tidigare arbetslöshetsnivå. Att enbart utreda en enskild del av utjämningsystemet kan därför vara väsentligt svårare än att granska hela systemet.

Varbergs kommuns synpunkter på betänkandet är att

- det är bra att det införs en högre grad av indexering än i nuvarande system i syfte att bibehålla systemets aktualitet under en längre tid.
- för att skapa ett system som än mer utjämnar opåverkbara skillnader är det bra att socioekonomisk grund har införts inom modellen för förskola. Varbergs kommun menar att det är av stor vikt att i kommande översyn av kostnadsutjämnningen se över om socioekonomiska faktorer kan införas i än större omfattning.
- delmodellen för individ- och familjeomsorg har varit kritiserad och det är därmed av stor vikt att det har gjorts en grundlig översyn av denna och föreslagna förändringar är viktiga att införa. Den nu föreslagna barnfattigdomsvariabeln bör inte baseras på ekonomiskt bistånd och begreppet inkomststandard måste få en modernare innebörd.
- det är bra att det införs en ny delmodell för kommunal vuxenutbildning. Det är däremot olyckligt att den befolkningsdata som

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS
Engelbrektsgratan 15, Östra
Vallgatan 12 (hiss)

TELEFON
0340-880 00

TELEFAX
0340-67 64 52

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS
ks@varberg.se

WEBBPLATS
www.varberg.se

ligger till grund för modellen ligger två år före utjämningsåret, vilket bör åtgärdas.

- det är av stor vikt att det införs ett införandebidrag i enlighet med betänkandets förslag.

Utgångspunkter

Finansdepartementet har avlämnat förslag till uppdatering av kostnadsutjämningsystemet. Direktivet till översynen var att överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar av delmomenten i kostnadsutjämnningen.

Varbergs kommun ställer sig i huvudsak positiv till betänkandet. Översynen av nuvarande kostnadsutjämnning har varit nödvändig och översynen bör regelbundet göras för att anpassa de ingående faktorerna till de förändringar som över tid sker i samhället och särskilt i det kommun- och landstingskommunala verksamheterna.

Indexering

För att kostnadsutjämningsystemet ska vara trovärdigt över tid är det av stor vikt att data är så aktuell som möjligt. Översynen av kostnadsutjämningsystemet föreslår en större grad av indexering vilket är bra men en framtida utveckling är att även grunddata uppdateras oftare än i nuvarande system.

Socioekonomiska faktorer

Kostnadsutjämningsystemet har som grund att utjämna för faktorer som inte går att påverka med kommunala beslut dvs opåverkbara faktorer. En sådan faktor som påverkar kommunernas kostnadsbild är socioekonomiska faktorer. Socioekonomiska faktorer ingår i dag i äldreomsorgsmodellen och förslaget är att socioekonomiska faktorer även ska ingå i delmodellerna för förskola, grundskola, gymnasieskola samt individ- och familjeomsorg. Denna förändring är mycket positiv.

Delmodell, individ- och familjeomsorg.

Denna delmodell kommer i förslaget att utökas till sju variabler som ska avspegla socioekonomiska förhållanden i kommunen. De nya variablerna är *"andel barn och ungdomar i åldern 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll, ohälsotal, andel invånare äldre än 65 år, variabel för justering av hushållsinkomster som beror på gränspendling till Norge och Danmark"*. Nuvarande delmodell för individ- och familjeomsorg har varit kritiserad för att den har varit möjlig att påverka vilket framförallt berodde på variabeln *"andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd i mer än 6 månader"*. Det är därmed av

stor vikt att det har gjorts en grundlig översyn av denna delmodell och föreslagna förändringar är viktiga att införa. Däremot bör den nu föreslagna barnfattigdomsvariabeln inte baseras på ekonomiskt bistånd och begreppet inkomststandard måste få en modernare innebörd.

Ytterligare anledning för att se över modellen ytterligare är att förklaringsgraden har försämrats från 67 till 55 %.

Delmodell, kommunal vuxenutbildning

En ny delmodell för kommunal vuxenutbildning införs vilket är positivt.

Det är kommunens skyldighet att erbjuda grundskole- och gymnasieutbildning för vuxna. Kommunerna är också skyldiga att erbjuda nyanlända möjlighet att lära sig svenska genom SFI. Nettokostnaden för dessa områden var för landets kommuner sex miljarder kronor under år 2016.

I och med beloppets storlek samt att skillnaderna kan vara stora mellan landets kommuner är det av stor vikt att denna modell införs.

Det är däremot olyckligt att den befolkningsdata som ligger till grund för modellen ligger två år före utjämningsåret, vilket bör åtgärdas.

Införandebidrag.

I och med att förändringar i utjämningsystemet alltid leder till omfördelningseffekter har tidigare förändringar åtföljts av ett införandebidrag respektive införandeavgift.

Det är självklart att även denna översyn av kostnadsutjämningsystemet innefattar ett införandebidrag i enlighet med förslaget.

Ett införandebidrag är av ytterst stor vikt för kommunen. Den föreslagna förändringen innebär för Varbergs kommun en ekonomisk belastning med 871 kronor per invånare vilket motsvarar ca 55 Mnkr per år, i 2018 års nivå, och detta kommer att påverka verksamheternas ekonomiska ramar och/eller kommunens investeringsmöjligheter, alternativt kommunalskattens storlek. Denna belastning kommer under en period då en växande kommun som Varberg står inför mycket stora ekonomiska utmaningar.

Varbergs kommun

Ann-Charlotte Olsson Stenkil (M)

Kommunstyrelsens ordförande